

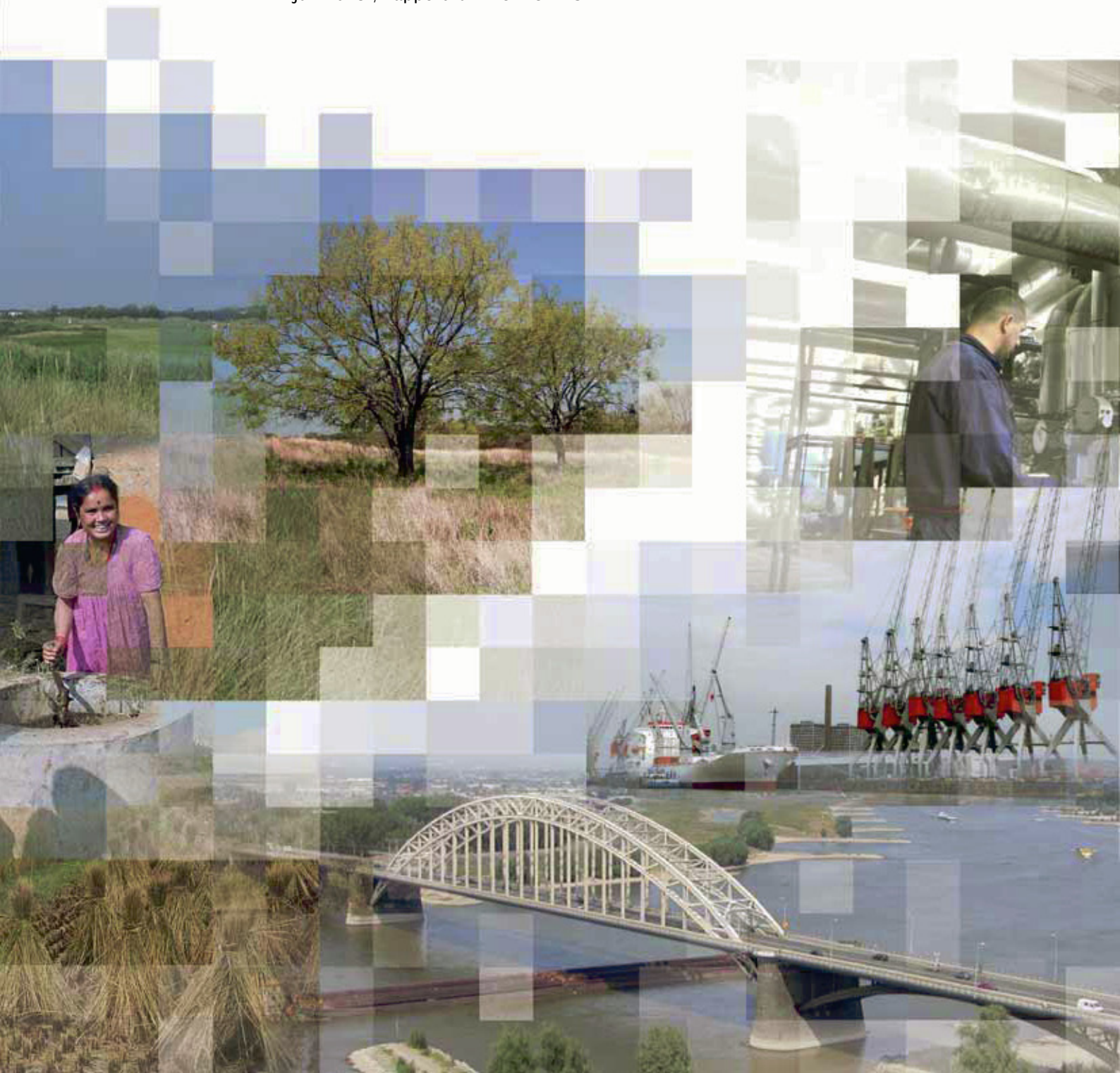

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Waterberging Panjerd–Veeningen en Traandijk te Echten

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

11 juli 2013 / rapportnummer 2814-52

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Waterschap Reest en Wieden heeft het voornemen om aan weerszijden van de Hoogeveensevaart bij Echten twee waterbergingsgebieden te realiseren. Deze zijn genaamd Panjerd-Veeningen en Traandijk. Om deze waterbergingen planologisch mogelijk te maken moet het bestemmingsplan worden gewijzigd. Hiervoor wordt een MER opgesteld. De gemeenteraad van De Wolden is bevoegd gezag voor deze procedure.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen over het realiseren van de waterbergingen, waarbij het milieubelang volwaardig wordt meegewogen. Het MER is overzichtelijk en het kaartmateriaal is helder. Het onderzoek in het MER is goed toegesneden op het planologisch mogelijk maken van het voornemen.

Het MER is voor het bergingsgebied Traandijk niet helemaal duidelijk over het voorkeursalternatief. In het MER wordt op pagina 22 aangegeven dat de basisvariant optimaal (T1) de voorkeur heeft van het waterschap Reest en Wieden. Het bestuurlijk overleg, waarin het waterschap, de gemeente De Wolden en Stichting Het Drentse Landschap zijn vertegenwoordigd, heeft er volgens het MER mee ingestemd dat voor deze variant de planologische procedure wordt opgestart. Deze variant staat in het verdere MER ook centraal in de effectbeoordeling. Op pagina 72 en in de samenvatting van het MER staat echter dat het waterschap kiest voor "variant T1 Extra" als voorkeursalternatief. De Commissie adviseert om hierover bij vaststelling van het bestemmingsplan duidelijkheid te geven. Omdat in de varianten wel rekening is gehouden met de uitbreiding van de zandwinning bij Traandijk en de maximale gevolgen hiervan zijn in beeld gebracht is dit geen tekortkoming van het MER. Uit de vergelijking tussen de varianten blijkt dat variant 'T1 Extra' grotere effecten heeft dan de variant 'T1 optimaal'.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel verder toe en geeft ze aandachtspunten op het gebied van de monitoring van waterkwaliteit en grondwaterstanden en eventuele maatregelen.

---

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

2. Toelichting op het oordeel en aandachtspunten

De Commissie hoopt met aanbevelingen in de onderstaande tekst een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben *geen* betrekking op essentiële tekortkomingen.

2.1 Het voornemen

Het doel van de waterberging is het verminderen van de wateroverlast in perioden met hevige regenval in de gemeente Meppel. Bij vaststelling van de deelstructuurvisie waterberging zuid Drenthe is een keuze gemaakt voor de locatie en is de minimale omvang van de waterberging bepaald. Het MER gaat daarom niet uitgebreid in op locatie en omvang. De Commissie beveelt aan om in de verdere communicatie met belanghebbenden over het voornemen duidelijk aan te geven wat het doelbereik is van de waterberging, met andere woorden, waarom het nodig is dat er een waterberging van deze omvang wordt gerealiseerd.

Het primaire effect van het voornemen is een verhoging van het waterpeil in het plangebied en de aanwezige zandwinplassen tijdens het gebruik als waterberging. In de effectbeoordeling van de alternatieven voor de waterberging is gekozen voor een duidelijk afgebakende periode van waterberging van 2 weken. Daarna wordt het waterpeil van de waterberging met 0,3 meter per dag verlaagd tot het streefpeil van de zandwinplassen (onder normale omstandigheden) is bereikt. De maximale hydrologische effecten zijn in beeld gebracht; dat wil zeggen dat voor de effectbepaling gekozen is voor het tijdstip na ingebruikname van de berging waarop de grondwatereffecten op de omgeving het grootst zijn. Bovendien is rekening gehouden met de eventuele toekomstige uitbreiding van het zandwinningsgebied. Hiermee zijn de maximale mogelijkheden goed in beeld gebracht. De effecten van het realiseren van het inrichtingsplan (uitbreiding zandwinplas) op grondwaterstanden en de kwel/infiltratiesituatie zijn – afhankelijk van de uitbreidingsvariant – met name bij Panjerd-Veeningen in oostelijke en zuidoostelijke richting aanzienlijk. Om die reden is er in het plan-MER² ook gekozen voor een beperkte uitbreiding naar het oosten (uitvoering van fase 2a zoals beschreven in het geohydrologische onderzoek).

2.2 Grondwater

In het geohydrologisch onderzoek wordt gemeld dat in combinatie met de inrichting van een waterberging ook een zogenaamde Gewenst Grond- en OppervlakteRegime (GGOR) wordt gerealiseerd. De effecten van het realiseren van het GGOR op grondwaterstanden en de kwel/infiltratiesituatie zijn beperkt en vooral van toepassing op het plangebied zelf.

---

² In het geohydrologische rapport worden voor de uitbreiding van de plas aan de oostkant 2 fases onderscheiden, fase 2a en fase 2b, waarbij 2a een beperkte uitbreiding van de plas is en 2b grotere uitbreiding van de plas. Fase 1 is de bestaande plas.

Op pagina 71 wordt als derde mitigerende maatregel "afzien van ondiepe uitbreiding plas ten oosten van bestaande plas" genoemd, De Commissie heeft deze maatregel gelezen als het niet door laten gaan van fase 2a. Deze maatregel wordt niet in het voorkeursalternatief opgenomen. Het voorkeursalternatief bestaat dus uit fase 1 en 2a.

De effecten van de alternatieven in het MER zijn berekend met een grondwatermodel. Een onzekere factor in het model en daarmee voor de te verwachten effecten is de aanwezigheid en dikte (weerstand) van een keileemlaag in de ondergrond. In het kader van het onderzoek zijn aanvullende boringen en sonderingen geplaatst. Ook bij de modelcalibratie was de keileemlaag een belangrijk aandachtspunt. Hetzelfde geldt, zeker met het oog op de inzet als waterbergingsgebieden, voor de bodemlaag (weerstand) van de zandwinplas en de infiltratieweerstand van het omliggende maaiveld.

De Commissie constateert dat de geohydrologische effectbeoordeling kwalitatief is verricht voor Panjerd-Veeningen en kwalitatief voor Traandijk. De Commissie is van oordeel dat het geohydrologisch onderzoek – gezien de relatief eenvoudige situatie en beperkte extra effecten ten opzichte van de bestaande zandwinning – voldoende grondig is uitgevoerd om een besluit over het bestemmingsplan te kunnen nemen.

- Gezien de onzekerheden in de modelberekeningen en de te verwachten effecten bij de woningen aan de Traandijk 7 en 30 en de Willem Moesweg 25 beveelt de Commissie aan de effecten van de inrichtingsfase en de gebruiksfase van de waterberging zorgvuldig te monitoren. Op het moment dat de grondwaterstanden hoger blijken dan verwacht en overlast kunnen veroorzaken, kunnen op perceelsniveau mitigerende maatregelen worden genomen (denk hierbij aan aanleg drainage en/of greppels en dergelijke).

2.3 Waterkwaliteit en natuur

De effecten van de waterberging op de waterkwaliteit van de zandwinplassen zijn in het MER summier beschouwd. Waterkwaliteitsproblemen lijken naar oordeel van de Commissie op voorhand ook niet te verwachten. Uit de ecologische inventarisatie blijkt dat deze zandwinplassen de komende jaren nog sterk beïnvloed worden door de winning (Traandijk) en tijdelijke stort (Panjerd) van zand. Op termijn komen deze plassen 'tot rust' en kunnen een hoge water- en natuurkwaliteit ontwikkelen, overeenkomstig hun bestemming. De terrestrische natuurdoelen binnen het gebied zijn robuust en stellen weinig specifieke eisen. Buiten het bergingsgebied liggen de EHS-gronden pas op enige afstand, gescheiden door landbouwgebied, waardoor de effecten van de berging hier niet doordringen.

De aquatische natuur van de plassen wordt binnen de GGOR niet beschouwd, kennelijk omdat expliciete doelstellingen ontbreken. Naar het oordeel van de Commissie zijn er wel potenties. Waterberging kan dan mogelijk problemen veroorzaken, doordat meegevoerde slib, nutriënten en algen in het bergingsgebied achterblijven. Bij een lange verblijftijd van het water kan de invloed hiervan lang naijlen. In combinatie met de diepte van de plassen (stratificatie) zijn zelfs ongewenste spronglaag-effecten³ mogelijk. Ook in de huidige situatie lijkt de plas Panjerd -Veeningen al een zekere (kwelgerelateerde) belasting met voedingsstoffen te ondervinden.

---

³ Een spronglaag-effect is een fenomeen waarbij lagen water van verschillende dieptes mengen die dat normaal niet doen. Hierdoor kunnen plotseling watertemperatuur en -kwaliteitsveranderingen optreden, die grote effecten hebben op het waterleven.

- De Commissie beveelt daarom aan de ontwikkeling van de waterkwaliteit in de plassen nauwkeurig te volgen, en te analyseren hoe bergingsgebeurtenissen hierop ingrijpen. Indien de belasting van de plassen te hoog op zou lopen, kunnen vervolgens inrichtingsmaatregelen worden getroffen die de effecten hiervan helpen opvangen, zoals het ondieper maken van de plas waardoor het begroeibaar areaal voor waterplanten toeneemt. Versterking van de oeverarealen kan hier eveneens toe bijdragen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente de Wolden, Waterschap Reest en Wieden

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente de Wolden

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D 3.2

Activiteit: Het planologisch mogelijk maken van 2 waterbergingsgebieden

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Wolder Courant van: 5 juni 2013

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 6 juni tot en met 17 juli 2013

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 10 juni 2013

toetsingsadvies uitgebracht: 11 juli 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. drs. G.B. Dekker

dhr. mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

dhr. drs. A. van Leerdam

mw. drs. W. Smal (secretaris)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Waterberging Panjerd–Veeningen en Traandijk te Echten, Grontmij, 25 april 2013
- Milieueffectrapport (samenvatting) waterberging Panjerd–Veeningen en Traandijk te Echten, Grontmij, 25 april 2013
- Rapport Geohydrologisch onderzoek naar de effecten Waterberging Traandijk en Panjerd, Grontmij Nederland B.V., 28 september 2010
- Rapport Hydrologische effecten van verschillende inrichtingsvarianten Waterberging Panjerd, Grontmij Nederland B.V., 31 augustus 2011
- Rapport Milieukundig historisch bodemonderzoek (NEN5725) Waterberging Panjerd–Veeningen, Grontmij Nederland B.V., 16 april 2013
- Rapport Archeologisch onderzoek waterberging Panjerd–Veeningen, Grontmij archeologische rapporten 1258, Grontmij Nederland B.V., 5 maart 2013
- Rapport Toetsing Flora- en Faunawet voor waterbergingen Panjerd–Veeningen en Traandijk–Oshaar, Buro Bakker adviesburo voor ecologie bv in opdracht van Grontmij Noord, 29 april 2013
- Rapport Ecologisch inventarisatie de Panjerd, inventarisatie van aanwezige aquatische natuurwaarden, Grontmij Nederland B.V., 28 januari 2013
- Voorontwerp bestemmingsplan Waterberging Panjerd–Veeningen (regels), Grontmij Nederland B.V., 4 april 2013
- Voorontwerp bestemmingsplan Waterberging Panjerd–Veeningen (toelichting), Grontmij Nederland B.V., 6 mei 2013
- Aanvullend onderzoek Flora en Fauna waterberging Panjerd–Veeningen, Grontmij, 4 maart 2013
- Kaart inrichtingsplan, Grontmij, 14 december 2012
- Kaart Waterhuishouding Legger + gemeten waterstanden, 22 juli 2008
- Kaart verbeelding 1, Grontmij, 6 april 2013

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Waterberging Panjerd–Veeningen en Traandijk te Echten

ISBN: 978-90-421-3823-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

